

De gouden stad

Op weg met verhalen - 2026 - extra lessen

onderbouw

Liesbeth Winters-Jonas

Johannes heeft lange reizen gemaakt om mensen over Jezus te vertellen. Dan droomt hij over een gouden stad waar het goed is.

Johannes, een vriend van Jezus, trekt de wereld in om aan iedereen de verhalen over Jezus te vertellen. Tot de dag dat de baas van het land dat niet meer goed vindt. Johannes wordt gevangengezet op een eiland. Maar op dat eiland droomt Johannes de mooiste droom. Over een gouden stad waar alles goed is.

Geïnspireerd door dit verhaal maken de leerlingen samen een gouden stad waar ze zelf kunnen spelen.

In de herhaling wordt de gouden stad uitgebreid met materialen waardoor de stad een plaats wordt waar mensen voor elkaar zorgen, elkaar troosten bij verdriet en ruzies niet bestaan.

Doelstelling

De leerlingen verdiepen zich in de apostel Johannes, als vriend van Jezus.

De leerlingen maken samen een gouden stad, een plaats waar het fijn is om te zijn en te spelen.

De leerlingen oefenen in het goedmaken van ruzies en het troosten van elkaar.

De gouden stad

Inleiding

In deze les wordt langzamerhand een speciale speelhoek ingericht: de gouden stad. Zorg voor aanvang van de les dat er voldoende ruimte wordt vrijgemaakt voor het creëren van deze speelhoek. Leg op deze plaats een groot kleed als startpunt (eiland) van de hoek. Laat de speelhoek enkele weken aanwezig in het lokaal zodat de leerlingen er langere tijd kunnen spelen.

Bedenk bij het opruimen van de hoek, welke onderdelen definitief een plaats kunnen krijgen in het lokaal.

Benodigdheden

- extra download met afbeeldingen
- kleden
- grote dozen (formaat wasmachine) of grote stukken karton
- rollen behangpapier
- goudkleurige verf

Voor de inrichting van de gouden stad:

- knuffels
- zakdoekjes
- pleisters
- tekenpapier/kaarten

De eerste stap

Lied en ritueel

Zing samen het lied 'We gaan op weg'

www.zinvolleronderwijs.nl

Bij deze les past het ritueel van de kleurenlamp omdat deze les gaat over een stad waar verdriet is verdwenen en het symbolisch altijd licht zal zijn.

Spreid het witte kleed uit.

Pak de kleurenlamp en zet die midden op het kleed. Zet de lamp in stilte aan.

Zeg: Eén klein lichtje,
maakt dat het grote donker verdwijnt.
Een lichtje vol van kleuren
laat ons zien dat wij er zijn.
En wie nog meer?

Op weg

Bekijk de kunstafbeelding over Johannes die op reis gaat (zie extra download) en neurie zachtjes nogmaals het liedje 'We gaan op weg'.

Vertel:

Dit is Johannes. Johannes is een vriend van Jezus. Maar Jezus is er nu niet meer. Jezus is gestorven. Daarna ging Jezus terug naar God.

Toch is Johannes nog steeds een vriend van Jezus. Alle belevenissen met Jezus weet hij nog goed. Dat veel mensen dichtbij Jezus wilden zijn. Dat er bijzondere dingen gebeurden. Johannes heeft alles opgeschreven. Laten we samen eens nadenken. Wat zou Johannes hebben geschreven?

Pak een groot papier en een paar dikke stiften/potloden. Laat de leerlingen nadenken over Jezus. Wat weten ze over hem. Schrijf/teken samen verschillende gebeurtenissen over Jezus. Rol daarna het papier op en doe er een lintje om.

Vertel:

Als Johannes alles opgeschreven heeft, rolt hij het papier op en gaat de stad uit. Ik ga aan alle mensen van de wereld de verhalen van Jezus vertellen, denkt Johannes. Maar dan staat hij stil. Er komt een denkrimpel op zijn voorhoofd. Aan alle mensen? Dat lukt nooit. Dan kijkt hij het papier in zijn hand. Ik moet dit papier goed bewaren. Als ik oud ben en de verhalen niet meer kan vertellen, dan kunnen de mensen het nog lezen. In de heuvels buiten de stad verstopt hij de rol. Als ik er niet meer ben, vinden anderen dit papier, denkt hij. Dan lezen zij ook over de verhalen van Jezus. Misschien worden zij dan ook een vriend van Jezus.

Daarna reist Johannes verder en verder...

Wijs naar de kunstafbeelding. En vraag:

- Waar zou Johannes naar toe reizen?
- Ben jij wel eens op reis gegaan? Waar naartoe? Wat nam je mee?
- Wat zou Johannes onderweg aan anderen vertellen?
- Wat kun jij nog vertellen over jouw reis?

De gouden stad

Kern

Loop samen in een lange rij door de klas en zing het liedje 'We gaan op weg'. Stop telkens even en vertel dat Johannes op zijn reis ook telkens stopte. Hij logeerde dan bij iemand en vertelde verhalen over Jezus.

Loop dan weer verder en zing het lied. Loop samen langs 'steden', door 'de woestijn', en 'vaar met een boot'. Laat de leerlingen vol verbeelding meereizen. Eindig de reis bij het kleed op de grond en vertel dat dit een eiland is. Ga samen op het eiland zitten en praat even over een eiland zodat alle leerlingen weten dat een eiland omringd is door water en dat je alleen met een schip het eiland kunt verlaten. Vertel dan het verhaal 'Johannes op een eiland' (zie bijlage).

Praat samen over de bijzondere droom van Johannes:

- Johannes droomt over een stad met gouden muren. Wat is goud? Waarvan zijn muren meestal gebouwd?
- Waarom moet een stad met gouden muren wel een bijzondere stad zijn?
- Zou jij in zo'n bijzondere stad willen wonen? Waarom wel/niet?

Verwerking

Vertel dat er op het eiland waar iedereen nu op zit, een bijzondere stad wordt gebouwd. In die stad mag de komende week worden gespeeld.

Maak samen deze stad (speelhoek) door de hoek af te schermen met enkele tafels en enkele kleden. Maak muren van goud, door lange stroken behangpapier goud te verven. Plak met plakband de stroken om de tafels zodat er gouden huisjes ontstaan. Knip ramen in de stroken.

Of verf grote kartonnen dozen goudkleurig. Snijd ramen en een deur in de doos zodat ook dit een klein huisje wordt.

Richt de kleine huisjes in met wat kussens en spulletjes van de huishoek.

Plaats bij de ingang van de stad twee verkeersborden (zie extra download) en bespreek de betekenis van deze borden.

Bedenk tenslotte samen een naam voor deze bijzondere stad. Schrijf de naam op een bord en hang dit bij de ingang van de stad.

Voeg na ieder speelmoment de komende week een kort reflectiemoment toe en stel daarbij de volgende vragen:

- Wie heeft iemand geholpen vandaag?
- Wat ging fijn in de stad?
- Wat was moeilijk?

De laatste stap

Zet de kleurenlamp op een hoge plaats in jullie gouden stad. Dit is een speciale vuurtoren. De lamp mag branden wanneer er in de stad gespeeld wordt. Open de stad door officieel de lamp te ontsteken terwijl je zegt:

Eén klein lichtje
maakt dat het grote donker verdwijnt.
Een lichtje vol van kleuren
laat ons zien dat wij er zijn.
En wie nog meer?

Herhaling

In de volgende les bedenken de leerlingen welke bijzondere voorwerpen in de gouden stad uit Johannes' droom een plaats kunnen krijgen in hun eigen gouden stad.

Start deze les opnieuw met het ritueel van de kleurenlamp en vraag naar de speelervaringen in de stad. Vertel/lees daarna opnieuw het verhaal over Johannes op het eiland.

En vertel daarna:

Op een dag neemt de kapitein de brief van Johannes mee. Hij geeft de brief aan anderen. Ze lezen over de droom van Johannes en worden blij. Iedereen wil wel in zo'n stad wonen. Een plaats waar niemand pijn heeft. Een plaats waar mensen worden getroost. Ze willen niet wachten totdat God die stad uit de hemel laat komen. Ze willen zo'n stad nu al. Ze proberen samen te bouwen aan zo'n stad.

Misschien kunnen wij van deze gouden stad ook wel zo'n plaats maken.

Een plaats waar we elkaar troosten als iemand verdriet heeft.

Een plaats waar ruzie wordt goedge maakt.

Een plaats waar je iets moois kunt maken voor iemand die ziek is.

De gouden stad

Richt samen de gouden stad in met materialen die gebruikt kunnen worden in deze speciale stad. Overleg samen. Suggesties voor deze stad zijn:

- twee 'goedmaak-stoelen'.
Leerlingen met ruzie kunnen hier gaan zitten om hun ruzie uit te praten. (oefen dat samen. Hoe maak je ruzie weer goed? Hoe zeg je sorry?)
- een mandje met troostzakdoekjes en pleisters
- een tafel met papier, kaarten en kleurpotloden om voor iemand een tekening of kaart te maken
- enkele grote knuffels die kunnen troosten
- een snoezelruimte in een van de gouden huisjes met daarin een zacht dekentje en kerstboomlampjes.
- emotiekaarten, om aan te wijzen hoe je, je voelt
- led-kaarsjes die je aan kunt steken voor iemand anders
- rustige muziek
- samen-spelletjes
- een spiegel met daarop de woorden 'Jij hoort erbij'.
- de kunstafbeelding van Johannes aan een muur in de stad

Maak samen afspraken voor 'de gouden-stad-hoek'.

- Wanneer mag je de stad bezoeken?
- Hoeveel leerlingen mogen er maximaal tegelijk zijn?
- Wijs eventueel de gouden-stad-helper van de dag aan, die mag kijken of iemand 'troost' nodig heeft.
- Start de dag met het aansteken van een ledkaarsje en spreek af: We maken er vandaag een fijne dag van.

Gebruik de gouden stad een bepaalde tijd. Evalueer van tijd tot tijd de speel- en werkactiviteiten in de hoek.

Maak een feest van de opening van de gouden stad door officieel een lint door te knippen, vrolijke muziek te laten klinken en iets lekkers te snoepen.

Liedsuggesties

De nieuwe stad

uit het muziekarchief van Trefwoord (zie bijlage)

Prentenboeken

Vrede

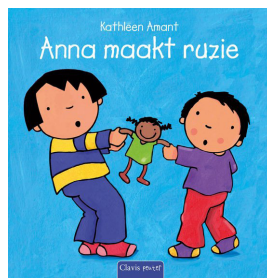
Baptiste Paul en Miranda Paul, Esteli Meza (ill.)
De Vier Windstreken, Rijsijk (2020)

Een open blik op onze kleurrijke wereld, waarin kleine daden een groot verschil kunnen maken.

Anna maakt ruzie

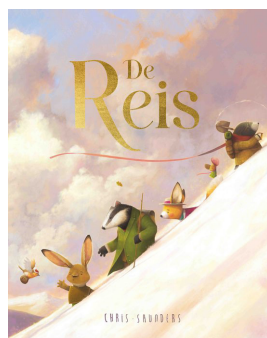
Kathleen Amant
Clavis, Hasslet/Amsterdam (20230)

Anna en haar broertje Lars spelen gezellig samen. Maar opeens krijgen ze ruzie om de pop van Anna. Ze zijn heel boos en roepen en huilen. 'Ga nu maar even afkoelen en apart spelen,' zegt mama. En dan moeten Anna en Lars sorry zeggen.

De reis

Chris Saunders
Rebo Publishers, Hillegom (2024)

Op een dag besluit Mol zijn vertrouwde hol te verlaten en op reis te gaan. Onderweg gebeurt er iets bijzonders: nieuwsgierige dieren beginnen hem te volgen. En zij hebben één grote vraag: waar gaat Mol toch naartoe? Een hartverwarmend verhaal over wat een reis nou écht zo speciaal maakt. Een boek op rijm.

De gouden stad

Beeld- en digitips

Ruzie met Lucy

Liedje uit De Schooltv Boterhamshow op Schooltv.

<https://schooltv.nl/video-item/ruzie-met-lucy-liedje-uit-de-boterhamshow>

Lucy en Roos hebben ruzie en spelen niet meer met elkaar. Maar terwijl ze een liedje zingen, komen ze erachter dat ze helemaal niet boos op elkaar hoeven te zijn!

Ik en jij... soms geen wij

Een uitzending van Koekeloere over gevoelens.

<https://schooltv.nl/video-item/koekeloere-ik-en-jij-soms-geen-wij>

Moffel en Piertje krijgen ruzie. Boos vertrekt Moffel uit het hol. Piertje is ook razend op Moffel. 's Avonds hoort Moffel allemaal enge geluiden. Hij mist Piertje. Bij de deur komen ze elkaar tegen. Zullen ze het goedmaken?

Kunst

Johannes op reis

Rébecca Dautremer

(bij De eerste stap/Op weg, zie extra download)

bron: Een Bijbel. Philippe Lechermeier en Rébecca Dautremer

Davidsfonds Uitgeverij, Leuven/Fontaine Uitgevers, Amsterdam (2014)

Gouden stad

Olieverf op canvas

De grootmeesters

bron: https://degrootmeesters.com/products/gouden-stad-olieverf-op-canvas?_pos=197&_fid=41219c99d&_ss=c
(zie ook extra download)

Johannes droomde over de gouden stad. Bekijk het schilderij. Waar kan deze stad zijn? Met wie zou je daar willen wonen?

Pak verf en kwasten en schilder ook een gouden stad.

Deze les sluit ook aan bij de kerndoelen van het
Protestants vormingsonderwijs:
domein A 1, B 5 en C 1.

De gouden stad

Bijlage

Johannes droomt

Johannes staat op het strand. Hij kijkt naar de verte. Hij ziet alleen het water van de zee. Of daar helemaal in de verte, een schip? Johannes schudt zijn hoofd. Het schip komt niet naar het eiland. Johannes woont nu al een tijdje op dit eiland. De soldaten van de koning brachten hem hier. Dat moest, van de koning. Want de koning vindt het niet goed dat Johannes iedereen verhalen over Jezus vertelt. Johannes heeft geen schip. Zelfs geen klein roeibootje. Hij kan niet van het eiland. Het eiland lijkt een soort gevangenis. Een gevangenis zonder tralies. Soms komt er een schip naar het eiland. De kapitein brengt eten en post van vrienden. Dat maakt Johannes blij. Hij schrijft ook brieven. Die neemt de kapitein mee terug. Zou Johannes ooit met de kapitein mee mogen? Weg van het eiland?

Op een dag heeft Johannes een bijzondere droom. Een droom over God. Johannes wordt blij van de droom. In zijn droom lijkt het alsof de hemel opengaat. Johannes kijkt goed. In de hemel, daar woont God. Er komt iets naar beneden. Johannes kijkt nog beter. Wat is dat? Muren, poorten, huizen... het lijkt alsof er een hele stad naar beneden komt. De stad is prachtig. Met gouden muren. De poort is versierd met diamanten. Alles glinstert. Alles is prachtig en nieuw. Een spik-splinter-nieuwe-stad. God heeft de stad gemaakt. Wie gaat in de nieuwe stad wonen?

Vanuit de hemel klinkt een stem: 'Dit is Gods nieuwe stad. Vanaf nu woont God ook op aarde, tussen alle mensen. God zorgt hier voor alle mensen daarom hoeft niemand nog te huilen. Er is geen verdriet of pijn. Al het 'ziek zijn' is verdwenen. Geen mens gaat nog dood. Daar zorgt God voor.'

Johannes heeft nog nooit zo'n mooie stad gezien. Hij wrijft in zijn ogen. 'Johannes,' zegt God, 'je moet goed kijken en luisteren. Alles wat je ziet en hoort moet je opschrijven. Maak een lange brief voor al je vrienden. Op een dag maak ik de hele wereld nieuw. Ik zorg er voor dat alle nare dingen verdwijnen. Alleen de goede dingen blijven. En wie wil, mag bij me wonen. Voor altijd en eeuwig. Ik zal alle mensen gelukkig maken.'

Johannes wordt wakker. Waar is de nieuwe stad, denkt hij. Hij kijkt om zich heen. De stad is weg. Het was een droom, denkt Johannes. Een droom die ik nooit wil vergeten. Hij pakt zijn pen en begint te schrijven. Het wordt een lange brief. Over de stad van God. Ik geloof dat die droom op een dag echt zal zijn, schrijft Johannes. Dan wil ik in de stad bij God wonen. Jullie ook? Hij schrijft zijn naam onder de brief. Met zijn brief in zijn hand loopt hij naar het strand. En wacht. Tot de kapitein en zijn schip komt.

Liesbeth Winters-Jonas

De gouden stad

Bijlage

Een nieuwe stad

tekst: Gerard van Midden

muziek: Gerard van Amstel

uit het muziekarchief van Trefwoord

© Kwintessens, www.kwintessens.nl en www.trefwoord.nl

Bo - men groei - en. Bloe - men bloei - en. Zie je dat? _____

Die - ren spe - len. Men - sen de - len. Een nieu - we stad.

Stra - ten blin - ken. Lied - jes klin - ken. Zie je dat? _____

Men - sen vlag - gen, fees - ten, la - chen. Een nieu - we stad.

Weg de ru - zie. Weg de ang - sten. Weg het don - ker en de pijn.

Laat de mooi - e vre - des - dro - men van de gou - den stad maar ko - men.

Laat de nieu - we stad er zijn. _____